

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«БАНКІВСЬКА СИСТЕМА»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність: 072 / D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування / D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Банківська система» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.25 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 189 від 28.05.25 р., а також відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 28.04.25 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 164 від 01.05.25 р.

Розробники: **Гладчук Ольга Михайлівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,

кандидат економічних наук, доцент

Марич Максим Григорович, доцент кафедри фінансів і кредиту,

кандидат економічних наук, доцент

Викладачі: **Марич Максим Григорович**, доцент кафедри фінансів і кредиту,

кандидат економічних наук, доцент

Олексин Артур Григорович, доцент кафедри фінансів і кредиту,

кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП _____ **Наталія БАК**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради _____ **Ірина НІКІФОРАК**

Мета навчальної дисципліни. Сформувати, розширити та поглибити систему теоретичних та практичних знань здобувачів з питань призначення банківської системи та її елементів, комерційної діяльності банків та вивчення правил організації банківської справи. Навчити правильно застосовувати теоретичні знання, отримані при вивченні дисципліни на практиці, професійно грамотно використовувати в роботі правила організації банківської справи, професійні знання у галузі комерційної діяльності банків.

Пререквізити. Вивчення дисципліни «Банківська система» базується на попередньому ознайомленні з понятійним та методичним апаратом таких дисциплін, як «Гроші та кредит», «Економічна теорія». Вивчення дисципліни «Банківська система» допоможе для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема, «Фінанси підприємств», «Банківські операції і технології», а також для виконання письмових робіт та підсумкової атестації.

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Банківська система» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК13. Здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію,

- розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
- ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- ПР25. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	II	III	4	120	2	30	30	-	-	60	-	Екзамен
Заочна	II	III	4	120	2	8	4	-	-	108	-	Екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.			
Банківська система														
Змістовий модуль 1. Основи банківської справи														
Тема 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи	10	2	2	-	-	6	10			-	-	8		
Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни	9	2	2	-	-	5	10	2	2	-	-	8		
Тема 3. Організаційно-економічні основи діяльності банків	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10		
Тема 4. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів	8	2	2	-	-	4	9			-	-	7		
Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків	11	4	4	-	-	3	8	2	2	-	-	6		
Тема 6. Поняття та система управління ліквідністю банків	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8		

Разом за змістовим модулем 1	55	14	14	-	-	27	55	4	4	-	-	47
Змістовий модуль 2. Особливості банківської діяльності в Україні												
Тема 7. Фінансовий аналіз та звітність діяльності комерційних банків	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	9
Тема 8. Сучасний інструментарій аналізу банків	7	2	2	-	-	3	10			-	-	9
Тема 9. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Основи банківського маркетингу	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 11. Банківський менеджмент	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 12. Фінансовий моніторинг банківської діяльності	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі	14	4	4	-	-	6	11	2	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	65	16	16	-	-	33	65	4	-	-	-	61
Разом годин	120	30	30	-	-	60	120	8	4	-	-	108

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ п/п	Назва теми (завдання)
	<p>Тема 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи. 2. Поняття та функції банківської системи. 3. Особливості функціонування сучасних банківських установ. 4. Становлення та розвиток банківської системи України.
	<p>Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України 2. Функції й операції Національного банку України. 3. Грошово-кредитна політика НБУ 4. Особливості розвитку банківської системи США. 5. Банківська система Китаю. 6. Банківська система Швейцарії. 7. Банківська система Німеччини.
	<p>Тема 3. Організаційно-економічні основи діяльності банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості функціонування сучасних банківських установ. Класифікація банківських операцій. 2. Види банків та їх об'єднань. 3. Порядок створення та реєстрації банків в Україні. 4. Організаційна структура та управління банком.
	<p>Тема 4. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна характеристика ресурсів банку. Власний капітал банку та його формування. 2. Залучений капітал банку та його характеристика. 3. Запозичений капітал банку.

	<p>Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і класифікація активів банку. 2. Поняття банківського кредиту та його класифікація. 3. Кредитна угода та етапи процесу кредитування.
	<p>Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ціна банківського кредиту. 2. Окремі види кредитних операцій банків. 3. Інвестиційні операції банків
	<p>Тема 6. Поняття та система управління ліквідністю банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні принципи ліквідності банку. 2. Стратегії управління ліквідністю банку. 3. Методи оцінювання потреби в ліквідних коштах. 4. Визначення ліквідної позиції банку
	<p>Тема 7. Фінансовий аналіз та звітність діяльності комерційних банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та форми фінансової звітності банку. 2. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків. 3. Аналіз фінансового стану банків. 4. Аналіз ефективності діяльності комерційних банків. 5. Аналіз фінансових результатів діяльності банків.
	<p>Тема 8. Сучасний інструментарій аналізу банків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність і суть управління активами і пасивами банку. Підходи до управління активами та пасивами. 2. Методи управління пасивами банків. 3. Особливості управління активами банків.
	<p>Тема 9. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, функції та форми банківського регулювання. 2. Банківський нагляд: суть, основні завдання, види та функції. 3. Стандарти базельського комітету з питань банківського нагляду. 4. Фінансовий механізм державного регулювання банківської діяльності в Україні.
	<p>Тема 10. Основи банківського маркетингу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність банківського маркетингу. 2. Еволюція банківського маркетингу. 3. Маркетингова система інформації та формування стратегії банківського маркетингу. 4. Збут банківського продукту та сегментація цільових ринків
	<p>Тема 11. Банківський менеджмент</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи банківського менеджменту. 2. Банківський менеджмент за спрямуванням управлінських рішень. 3. Організація контролю банківської діяльності. 4. Процес управління інформаційними технологіями та організація ефективних систем безпеки захисту інформації.
	<p>Тема 12. Фінансовий моніторинг банківської діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та структура функціонування системи фінансового моніторингу. Суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу. 2. Сутність та засоби легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом та відмивання грошей 3. Міжнародне регулювання боротьби з відмиванням грошей 4. Фінансова безпека банківського сектору
	<p>Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце фінансової інклюзії у стратегії Національного банку України. 2. Fin Tech інновації у забезпеченні фінансової інклюзії банками України.
	<p>Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова грамотність: основи та правила поводження з грошима. 2. Цифровізація процесів в банківській сфері

Тематика практичних занять

№ п/п	Назва теми (завдання)
	Тема 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи Завдання: закріпити знання здобувачів щодо походження, розвитку і сучасного стану банківської справи.
	Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни Завдання: закріпити знання здобувачів про організаційно-правові основи функціонування НБУ та навчитись використовувати інструменти грошово-кредитної політики НБУ на практиці.
	Тема 3. Організаційно-економічні основи діяльності банків Завдання: закріпити знання здобувачів про класифікацію банківських операцій. Вивчити порядок створення та реєстрації банків в Україні, ліцензування банківської діяльності.
	Тема 4. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів Завдання: закріпити знання здобувачів щодо поняття та класифікації ресурсів банку. Навчитись розраховувати нормативи капіталу, нарахування відсотків за депозитами.
	Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції Завдання: закріпити знання здобувачів щодо поняття банківського кредиту та його класифікації.
	Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції Завдання: навчитись розраховувати відсотки різними методами за окремими видами кредитних операцій. Виховувати точність, уважність, акуратність при проведенні розрахунків, розвивати логічне мислення, виробляти вміння робити економічно обґрунтовані висновки.
	Тема 6. Поняття та система управління ліквідністю банків Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння про загальні принципи управління ліквідністю банку. Навчитись визначати ліквідну позицію банку. Виховувати точність, уважність, акуратність при проведенні розрахунків, розвивати логічне мислення, виробляти вміння робити економічно обґрунтовані висновки.
	Тема 7. Фінансовий аналіз та звітність діяльності комерційних банків Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння суті та форм фінансової звітності банку. Навчитись здійснювати аналіз фінансового стану банків та ефективності діяльності комерційних банків. Виховувати точність, уважність, акуратність при проведенні розрахунків, розвивати логічне мислення, виробляти вміння робити економічно обґрунтовані висновки.
	Тема 8. Сучасний інструментарій аналізу банків Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння стратегій та моделей управління активами і пасивами банку. Навчитись розраховувати показник GAP як індикатор чутливості балансу. Виховувати точність, уважність, акуратність при проведенні розрахунків, розвивати логічне мислення, виробляти вміння робити економічно обґрунтовані висновки.
	Тема 9. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння основ регулювання, нагляду та контролю банківської діяльності. Навчитись розраховувати економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків. Виховувати точність, уважність, акуратність при проведенні розрахунків, розвивати логічне мислення, виробляти вміння робити економічно обґрунтовані висновки.
	Тема 10. Основи банківського маркетингу Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння економічної сутності банківського маркетингу. Вивчити особливості цінової, збутової та комунікаційної політики банку.
	Тема 11. Банківський менеджмент Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння основ банківського менеджменту. Вивчити процес управління інформаційними технологіями та організації ефективних систем безпеки захисту інформації.

	Тема 12. Фінансовий моніторинг банківської діяльності Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння поняття та структури функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Вивчити способи міжнародного регулювання боротьби з відмиванням грошей.
	Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі Завдання: закріпити знання здобувачів щодо розуміння сутності поняття «фінансової інклюзії» у системі інклюзивного зростання. Засвоїти Fin Tech інновації у забезпеченні фінансової інклюзії банками України.
	Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі Завдання: закріпити знання щодо питань фінансової грамотності, основ та правил поведіння з грошима. Вивчити особливості цифровізації процесів в банківській сфері

Самостійна робота здобувача

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Банківська система» спрямована на узагальнення, систематизацію та закріплення знань по кожній темі. Самостійна робота здобувачів з дисципліни охоплює підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських); виконання індивідуальних завдань протягом семестру; роботу над питаннями тем навчальної дисципліни відповідно до робочої програми; підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі модульних і комплексних контрольних робіт; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

Завдання, які виносяться на самостійну роботу оцінюється на практичному занятті відповідно до теми. При оцінюванні враховується: повнота розкриття теми дослідження та використання додаткових джерел. При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягає: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань.

№ п/п	Назва теми
1	Тема 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи 1. Історія розвитку банківської справи в Україні та світі. 2. Функції та роль сучасної банківської системи.
2	Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни 1. Функції й операції НБУ 2. Грошово-кредитна політика НБУ
3	Тема 3. Організаційно-економічні основи діяльності банків України 1. Механізм створення банків в Україні. 2. Ліцензування банківських установ. 3. Різновиди банківських об'єднань.
4	Тема 4. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів 1. Ресурсна база банків та напрями її використання. 2. Особливості формування банками пасивів.
5	Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків 1. Окремі види кредитних операцій. 2. Методи управління ефективності банківського кредитування.
6	Тема 6. Поняття та система управління ліквідністю банків 1. Система управління ліквідністю в банківських установах. 2. Методика визначення нормативних вимог показників ліквідності банків.
7	Тема 7. Фінансовий аналіз та звітність діяльності комерційних банків 1. Аналіз фінансових результатів діяльності банків. 2. Аналіз ефективності діяльності комерційних банків.
8	Тема 8. Сучасний інструментарій аналізу банків 1. Аналіз дюрації та імунізація балансу банку 2. Стратегії управління валютним ризиком банку
9	Тема 9. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності 1. Базельський комітет: стандарти та основи регулювання. 2. Вимоги Базельського комітету у практиці діяльності українських банків.
10	Тема 10. Основи банківського маркетингу

	1. Історія еволюції банківського маркетингу. 2. Банківський продукт та особливості його збуту. 3. Особливості формування і використання системи інформації в банку.
11	Тема 11. Банківський менеджмент 1. Управлінські рішення в процесі контролю за банківською діяльністю. 2. Взаємозв'язок стратегічного та оперативного банківського менеджменту. 3. Роль внутрішньобанківського контролю в ефективній роботі з управління банківською установою.
12	Тема 12. Фінансовий моніторинг банківської діяльності 1. Міжнародне регулювання боротьби з відмиванням грошей у банківській сфері. 2. Завдання FATF у боротьбі з відмиванням грошей. Українська практика та законодавчі основи у боротьбі з відмиванням грошей. 3. Банківське шахрайство: проблеми і шляхи їх вирішення.
13	Тема 13. Цифровізація та інклюзія в банківській справі 1. Місце фінансової інклюзії у стратегії Національного банку України. 2. Fin Tech інновації у забезпеченні фінансової інклюзії банками України.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентації, відеоматеріали);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Система контролю та оцінювання

У процесі вивчення дисципліни застосовується комплексна система методів та форм контролю, спрямована на об'єктивне оцінювання рівня знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, а також розвиток аналітичного мислення, практичних компетентностей та здатності до самостійної роботи.

Методи контролю знань:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- аналітичні звіти, тези доповідей, статті;
- розв'язування практичних ситуацій.

Форми контролю знань при вивченні навчальної дисципліни

- поточний контроль — здійснюється під час вивчення окремих тем;
- підсумковий контроль — екзамен.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Відвідування занять. Відвідування занять – обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Вид підсумкового контролю: екзамен

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2									
Денна форма навчання															
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100	
3	3	3	3	3	3	6	6	6	6	6	6	6			
Заочна форма навчання															
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100	
15	-	15	-	15	-	15	-	-	-	-	-	15			

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90-100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад банківської системи; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем банківської.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал;

		<ul style="list-style-type: none"> – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) В (80-89)	<ul style="list-style-type: none"> – показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) С (70-79)	<ul style="list-style-type: none"> – показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D (60-69)	<ul style="list-style-type: none"> – має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) Е (50-59)	<ul style="list-style-type: none"> – має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки. 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання F (1-34)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни. 	<ul style="list-style-type: none"> – не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
--	--	---

Кількість балів за кожний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарах, виконання практичних завдань, доповнення, тестові завдання, підготовку рефератів тощо). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за змістовий модуль 1 – 18 балів; змістовий модуль 2 – 42 балів; підсумковий контроль – 40 балів.

У 40 балів, що можливо отримати на екзамені входить: 2 теоретичні питання по 10 балів, 5 тестових завдань по 2 бали і задача – 10 балів.

У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню. Практичне завдання оцінюється таким чином: 10 балів – за повністю вирішене практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули та методика розрахунку, однак неправильне розв'язання; 5 – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, однак не має числового розв'язку; 3 – за правильний хід обчислення чи вирішення завдання, однак не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів. У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Екзамен може бути проведений у письмовій формі.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Походження та розвиток банківської справи.
2. Поняття та функції банків.
3. Поняття банківської системи та її функції.
4. Сучасні банківські системи: особливості функціонування.
5. Особливості розвитку банківської системи Сполучених Штатів Америки.
6. Особливості функціонування банківської системи Німеччини.
7. Банківська система Японії.
8. Банківська система Великої Британії
9. Становлення та розвиток банківської системи України.
10. Класифікація банківських операцій.
11. Види банківських установ в Україні.
12. Види банківських об'єднань в Україні.
13. Порядок створення та реєстрації банків в Україні.
14. Ліцензування банківської діяльності.
15. Організаційна структура та управління банком.
16. Типова організаційна структура банку.
17. Повноваження органів управління банком.
18. Економічна характеристика ресурсів банку.
19. Характеристика пасивів банку.
20. Поняття банківського капіталу, його структура.
21. Залучений (депозитний) капітал банку.
22. Запозичений (недепозитний) капітал банку.
23. Характеристика активів банку.

24. Особливості управління пасивами та активами банку.
25. Стратегія управління банківськими пасивами.
26. Стратегія управління активами банку.
27. Форми фінансової звітності банку.
28. Основні статті доходів і витрат банку.
29. Показники прибутковості банківської діяльності.
30. Проблеми та перспективи впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) у банківській діяльності України.
31. Поняття ліквідності банку.
32. Поняття ліквідності балансу банку.
33. Коефіцієнти ліквідності банку, що розраховуються для її аналізу.
34. Система управління ліквідністю банку.
35. Чинники, що впливають на управління ліквідністю банку.
36. Визначення обсягу ефективних кредитних ресурсів.
37. Основні стратегії управління ліквідністю банку.
38. Економічна сутність банківського маркетингу.
39. Еволюція банківського маркетингу.
40. Збут банківського продукту.
41. Сегментація цільових ринків у банківській діяльності.
42. Цінова та комунікаційна політика банку.
43. Маркетингова система інформації в банківській діяльності.
44. Формування стратегії банківського маркетингу.
45. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.
46. Повноваження Ради, Правління та Голови Національного банку України.
47. Функції Національного банку України.
48. Функції НБУ як центрального банку держави, емісійного центру, валютного органу.
49. Функції НБУ як органу банківського нагляду та контролю, банку банків, банку держави, організатора міжбанківських розрахунків.
50. Операції, що здійснює Національний банк України.
51. Грошово-кредитна політика НБУ.
52. Економічні нормативи банківської діяльності, встановлені Національним банком України.
53. Основи регулювання, нагляду та контролю банківської діяльності.
54. Стандарти базельського комітету з питань банківського нагляду.
55. Фінансовий механізм державного регулювання банківської діяльності в Україні.
56. Основи банківського менеджменту.
57. Банківський менеджмент за спрямуванням управлінських рішень.
58. Організація контролю банківської діяльності.
59. Управління інформаційними технологіями в банку.
60. Система фінансового моніторингу в Україні.
61. Сутність та засоби легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та відмивання грошей.
62. Міжнародне регулювання боротьби з відмиванням грошей.

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці освітнього компонента відбувається згідно діючого в Університеті «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Рекомендована література – основна

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 груд. 2000 року № 2121-III. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення 01.07.2025).
2. Про Національний банк України: Закон України від 20 трав.1999 № 679-XIV. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення 01.07.2025)
3. Банківська система. методичні вказівки / Укл. П.О. Нікіфоров, М.Г. Марич, Н.Л. Марусяк. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. 170 с.
4. Банківська система: навч. посібник / С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська; за ред. С.А. Кузнецової. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
5. Банківська система: у схемах і таблицях: навч. посібник / С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 320 с.
6. Банківська система: навчальний посібник / укл.: Нікіфоров, М.П. Федішин. О.М. Гладчук, М.Г. Марич, Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
7. Кредит і банківська справа : підручн. / О.Д. Вовчак, Н.М. Рудишин, Т.Я. Андрейків. Київ: Знання, 2018. 564 с.
8. Островська Н. С., Федішин М.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика : навч. посіб. Чернівці : Наші книги, 2012. 304 с.
9. Ситник Н., Стасишин А., Блащук-Девяткіна Н., Петик Л. Банківська система: посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2020. 580 с.
10. Стечишин Б., Малахова Л. Банківська справа: посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2018. 404 с.

Рекомендована література – додаткова

1. Аксакова А. Перспективи взаємодії банків з кредитними та валютними брокерами. Фінансовий ринок України. 2024. №12. С. 6-7.
2. Андрос С. Комплексна факторна оцінка кредитно-інвестиційного портфеля комерційних банків. *Банківська справа*. 2023. №1-2. С. 87-116.
3. Базилевич В., Филюк В. Концентрація у банківському секторі України: сучасний стан та шляхи регулювання. *Банківська справа*. 2023. №2. С. 3-18.
4. Ведернікова С.В. Теоретичні основи фінансово-кредитного механізму взаємодії банківської сфери з національним господарством. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. №3. С. 86-94.
5. Власенко Н. Державне регулювання кредитної діяльності банків у посткризовий період: досвід Центральної та Східної Європи. *Банківська справа*. 2019. №3. С. 116-122.
6. Власенко О.О. Основні тенденції та перспективи розвитку ринку депозитів в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. №6. С. 341-346.
7. Гайдаржийська О.М., Грибінник Н.В., Зубова Я.В. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її забезпечення. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2019. №5. С. 145-
8. Галіцин В.К., Суслов О.П., Самченко Н.К. Моніторинг фінансової стійкості банківської системи. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2019. №6. С. 15-20.
9. Гладких Д. Стратегічні орієнтири реформування політики управління сектором державних банків. *Вісник Національного банку України*. 2018. №5. С. 12-17.
10. Кравченко М. Механізм трансфертного ціноутворення у банку. *Вісник Національного банку України*. 2018. №5. С. 42-49.
11. Краснова І., Лавренюк В. Сутність та критерії ідентифікації системно важливих банків. *Вісник Національного банку України*. 2023. №5. С. 18-24.
12. Пантелеєва Н. Нові форми грошей в умовах формування інформаційного суспільства. *Вісник Національного банку України*. 2024. №5. С. 25-31.
13. Пацера М. Система управління інформаційною безпекою як важлива складова загальної системи управління банком. *Вісник Національного банку України*. 2020. №6. С. 48-

A. Efficiency of commercial banks in Bangladesh = Ефективність роботи комерційних банків Бангладеш. Актуальні проблеми економіки. 2020. №4. Р. 356-362.

tova A/ Фінансова стабільність банківських систем: на прикладі Казахстану. Актуальні проблеми економіки. 2022. №6. Р. 326-331.

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Антимонопольний комітет України – <http://www.amc.gov.ua>
2. Державна аудиторська служба України - www.dkrs.gov.ua
3. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
4. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
6. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
8. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
9. Міністерство закордонних справ України – <http://www.mfa.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
11. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
12. Національний банк України – <http://www.nbu.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Азіатський банк розвитку — <http://www.adb.org/>
2. Банк міжнародних розрахунків — <http://www.bis.org/>
3. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
4. Всесвітня туристична організація (WTO) — <http://www.world-tourism.org/>
5. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>
6. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
7. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
8. Європейський центральний банк — <http://www.ecb.int/>
9. Міжамериканський банк розвитку — <http://www.iadb.org/>
10. Міжнародна фінансова корпорація — <http://www.ifc.org/>
11. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>
12. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>
13. Світовий банк — <http://www.worldbank.org/>
14. Центральний Європейський банк — <http://www.ecb.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua
4. Інститут світової економіки і міжнародних відносин – www.iweir.org.ua
5. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
6. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucers.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії – www.dev.lac.lviv.ua/lib
3. Дніпропетровська обласна наукова бібліотека – www.libr.dp.ua
4. Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника – www.lsl.lviv.ua
5. Наукова бібліотека ім. Максимовича – www.lib-gw.univ.kiev.ua
6. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
8. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua
9. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького – www.ognb.odessa.ua

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни регламентуються наступними нормативними документами ЧНУ:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1e0bm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.